

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájner Lajos.

Égés évre — — — — — 25
Félévre — — — — — 12
Negyedévre — — — — — 6
Egy óra — — — — — 1
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Helyi hírek

— és a környék híreit is.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 14. szám.

Szerda, január 19.

A főrendiház.

Nagybecskerek, jan. 19.

A magyar főrendiház, annak nagy reformja óta, mely által a magyar törvényhozás hagyományai a modern parlamentarizmussal jobb összhangba hozattak, többé nem kerékkötő az állam kocsiján, hanem kiegészítő része lett a törvényhozási ellenőrködésnek.

Akármi legyen nézetben legyen valaki a felsőház, urakháza, vagy senatus rendszere felől és akármi legyen a meggyőződése ilyen rendszer létezését, vagy nem létét illetően, a magyar főrendiház csúffá tesz minden elméletet, mert abban látja feladatát, hogy a nép akaratát respektálja, magát annak aláveti és tanácsadólag, csendesítőleg, csillapítólag majd egy elhamarkodott hibát tesz jóvá, majd a képviselőház egy-egy határozatát alaposabb tanácskozáshoz vezeti, minden esetben pedig kizárólag minden kétely felett álló hazaszeretet által vezérelteti magát.

Nem az osztályszellem uralkodik a főrendiházban, hanem az elfogulatlanság és a feltétlen függetlenség. Míg a képviselőház időről-időre választatván, a választókkal való érintkezésben gyakran a legellentétebb véleményeket testesíti meg, gyakran pedig láthatatlan utasítás befolyása alatt áll, a főrendiház minden irányban az igazi függetlenség megtestesítője, mert tagjai többségükben életfogytig tartó jogosultsággal bírnak és véleményük szabad nyilvánításától sem előnyt nem várnak, sem hátrányt nem félnek.

Nem lehet tagadni, hogy a két kamara rendszer legújabb időben népszerűtlenné lett, de ez az idők jele és azé a radikális felfogásé, mely a népakarat uralmát mindenek fölé helyezi, még a józan ész törvényei fölé is; de ez az áramlat a magyar parlamenti viszonyokban nem talál táplálékra, mert a főrendiházban nincs hely egyéni törekvések számára. A hazaszeretet mértékadó e csarnokokban, az tanítja a főrendiház tagjait a törvényes népakarat illő tiszteletére.

Utolsó ülésében és utolsó határozataival bebizonyította ez a ház, hogy minden irányban át van hatva a tények józan felfogásától, hogy az ország érdekeit, ugy azokat, melyek Ausztriával való viszonyunkból, mind pedig azokat, melyek az állami gépezet belső működésében keletkeznek, méltányolni tudja és ezzel tökéletes összhangban van a természetes népképvisellett.

A kiegyezési provizoriumot Ausztriával és a mezőgazdasági munkások és munkaadók viszonyának rendezését sürgettségük helyes méltatásával megszavazta a főrendiház ama törvények értelmében, melyeket a képviselőház már elfogadott és a vita lefolyása a kormány és különösen báró Bánffy miniszterelnök szép sikerévé alakult, aki a legtöbbet járult hozzá, hogy a törvényhozó testületek tökéletes összhangjában teljes érvényre juttassa a nemzet hamisítatlan akaratát.

HIREK.

Január 20. A t. becei takarékpénztár közgyűlése.
Január 23. Az önk. tiszoltótestület közgyűlése.
Január 28. A t. becei-aracsi hitelszövetk. alakuló közgyűlése.
Január 23. A t. bece néptakarék. közgyűlése.
Január 23. A nebecskerei takarékp. és előleg-egylet közgyűlése.
Jan. 24. A t. h. é. v. vasutak részv. társ. rendk. közgy.
Január 24. Közigazgatási bizottság.
Jan. 25. A t. kanizsai közp. takarékp. közgyűlése.
Január 27. Rendkívüli városi közgyűlés.
Január 30. A jarkováci népbank közgyűlése.
Január 30. A zichyfalvai tak. és hitellegylet közgy.
Február 2. A nagybecskerei népbank közgyűlése.
Február 2. A perlaszi új tak. szövetkezet közgy.
Február 3. A Torontálm. tak. és hitelbank közgy.
Február 6. Az antalfalvai járási takp. közgyűlése.
Február 6. A módosi takarékpénztár közgyűlése.
Febr. 6. Az iskolagyermekbarát közgyűlése.
Febr. 12. T. h. é. v. hivatalnokai táncestélye.
Február 22. Kerékpárosok bálja.

A villamos világitással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— **Halálozás.** A régi jó időkből ismét ki derült egy derék, becsületes, tiszteletben élt férfi. Sokáig élt, 86 év sulya döntötte hideg sirba. Telbisz Imre dr. temesvári közbecsültségnek örvendő kir. közjegyző családját sulyos csapás érte. Edes apja, Telbisz Benedek tegnap, életének 86-ik évében, végelgyengülésben, a halotti szentségek ajtatos fölvétele után Lovrinban elhunyt. A megboldogult nemcsak Lovrinban, de Temesvárott is köztiszteletnek örvendett.

— **Blekkil a posta szolgálatában.** Tegnap számunkban a panciovai táviratkézből hozott hír kapcsán örömmel veszünk tudomást arról, hogy városunkban Pancsovával legalább is egy időben, de talán előbb is, szintén kerékpár utján fog történni a táviratok, távirati postautalványok és postai expressz-küldemények kézbesítése. A kereskedelemügyi m. k. miniszter rendelete értelmében a hazai összes kincstári posta és távirat hivatálnál a közeli időben hasonló újítás lép életbe.

— **Az „Iskolagyermekbarát“** helybeli segélyező egylet február hó 6-án d. e. 11 órakor tartja rendezés évi közgyűlését a közs. népiiskola könyvtári helyiségében, melyre az egylet t. tagjai ez uton is tisztelettel meghívattak.

— **Nyilvános köszönet.** A Nagybecskereken felállított levelező konyha szükségleteinek fedezésére folytatólag a következő adományok folytak be, melyekért fogadják a nemessivű adakozók öszinte köszönetemet. Nagybecskereki takarékp. és előlegezylet 100 ft, Schlesinger és Pollákovits cég 50, nagybecskereki takarékpénztár 25, Magyar olvasókör 15, dr. Kiss János 10, Steinitszer Géza 10, Franz J. L. 5, dr. Holländer László 5 ft, Kellner József 3, Lepó Mihály 2, Réczey Gyula 2, Mencer Lipót 2, Balási József 1, Szabó Ferenc 1 ft, összesen 231 ft. Ehhez hozzáadva az eddigi adományokat 521 ftot, mutatkozik összesen 752 ft. Nagybecskerek, 1898. évi január hó 18 án. Dr. Grandjean József polgármester.

— **Virághullás.** Dimitrievics Mileva, farkasdi községi tanítónő, mint levelezőnk írja, rövid szenvedés után, ma meghalt. Az elhunyt fiatal leány öszinte hazafisága és kiváló szorgalma által a községben nagy népszerűségnek örvendett és az oly váratlanul beállott halála általános részvétet keltett. Az előjáróság táviratilag értesítette a Szabadkán lakó szülőket a végzetes eseményről. A boldogultat szerdán e hó 19-én helyezik örök nyugalomra.

— **Köszönetnyilvánítás.** A nagybecskereki Iskolagyermekbarát segélyező-egylet pénztárába újabban befolyt: a Mencer Lipót hivatalában felállított persejéből 9 ft, Lang Ferenc 1 ft, a „Klein és Pottyé“ féle sörcsarnokok asztaltársasága dr. Sauerwald Bálint eszterdovos utján 30 ft, a „Magyar olvasókör“ elnöksége által a szilveszter-estély tiszta jövedelméből 50 ft. Fogadják a nemessivű adakozók az egylet vezetőségének leghálásabb köszönetét.

— **A megyei telefonhálózat.** A közhasználatnak átadott torontálmegei távbeszélő hálózatot illetően a következőket közöljük:

1. A városi hálózat előfizetői 1 ft havi kapcsolási díjért a megye alábbi helyeire ingyen beszélhetnek, ha a hívott fél ugyancsak előfizető, illetve bérlő: Alibunár, Antalfalva, Bánlak, Csávos, Csóka, Dinyás, Fény, Gaád, Gyála, Gyér, Gyűlvész, Horv. Csene, Istvánvölgy, Istvánföld, Ivánda, Jánosföld, Kanak, Kis-Zombor, Módos, Nagy-Becskerek, Nagy-Gáj, Nagy-Kikinda, Nagy Ósz, N.-Szt. Miklós, N.-Teremia, Német-Csanád, Neuzina, Ó-Bessenyo, Ó Béba, Ó-Léc, Oroszlámos, Ó-Telek, Pancsova, Párdány, Perjámos, Rudna, Szanád, Szárcsa, Szeged, Szerb-Bóka, Szerb-Ittebe, Szerb-Szt.-Márton, Szőregh, Tisza-Szt. Miklós, Tor.-Szécsány, Török Becse, Török-Kanizsa, Uj Pécs, Ürményháza, Valkány, Zichyfalva, Zsombolya.

2. Előfizető nem előfizetővel és fordítva, 5 pernyi beszélgetésért 50 kr. díjat fizet. Ha a hívott fél nem előfizető, a hívó még 15 kr. értesítési díjat köteles fizetni.

3. Nagy-Becskerek, Nagy-Kikinda és Pancsovának, egymás közti forgalmára nem terjed ki a 2. pont alatti díj, hanem az interurban (helyközi) illeték szedetik, mely 3 pernyi rendes beszélgetésért 1 ft, sürgősért pedig 3 ft. A szolgálati értesítés díja 50 kr.

4. Az előbbi pont alatti illeték mellett Szegeddel is lehet beszélni.

5. Azon előfizetők, kik fizetett beszélgetéseket kénytelenek végezni, saját állomásukról csak úgy tehetik azt, ha megfelelő letétösszeget fizetnek le, mely időről-időre kiegészítendő. Máskülönben csak a hivatal nyilvános állomásáról beszélhetnek előzetes fizetés után.

— **A törökbecsei műkedvelői előadásról** lapunk tegnapi számában emlékeztünk meg. Mint ma Törökbecséről telefonálják lapunknak, a tudósításából a levelező szóragozottsága folytán kiderült a következő szereplő hölgyek: Löbl Bella, Gottlieb Janka és Berta, Adam Aranka és Rosenfeld Irma.

— **A salsonból.** Azok a bizonyos „legöregebb emberek“, a kik évről-évre emlegetni szokták, hogy: na ilyen telünk még nem volt! — az idén ugyancsak erősítették, hogy: De bizony, már a mint én emlékszem, olyan enyhe januárius, mint az idej, nem volt még anné... sem! Akkor azonban még különb volt: tél közepén kimentek a falubéli lányok az erdőbe s onnan hozták el az ibolyát. No még csak megérjük ezt az idén is? Es bizony, kis hija, hogy ugy lett. A hideg osudálatos módon kerülgette még a házunk tájékát is és akadtak skeptikus emberek, a kik már-már kétségbe estek, hogy hátha a szentséges Uratya eltévesztette a kalendáriumot. A jégosalád becézgetett tagjai a pirosposztag arcu kedves kisasszonykák, a kik máskor ilyenkor vigan siklottak keresztül kasul a jégen, napról-napra szomorubbak lettek. Csak nem akart megkönyörülni a korcsolya-pálya zászlója a Rósa bácsi börtje előtt, az utcasarkon. No de a napokban aztán végre valahára megfordult az idő, Tél apó megelégte lustálkodását, felébredt hosszú szunnyadosásából s fujtegy nagyot. Ettől a fuvástól aztán valahány ember csak járt az utcán, menten felhajtotta a téli kabátja gallérját. A kisasszonykáknek orcái pedig újra kipirultak. A jégpályán megint felüti tanúját a hangos jókedv, a pajzán öröm. Szóval ismét olyan az idő, amelyre a nem legöregebbek, is igen könnyen visszaemlékezhetnek.

— **Öngyilkos pap.** Az öngyilkosságok krónikájában a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hogy az Ur szolgálja felekezék meg magáról, aki pedig jó példával szokott mindig elüljárni. Régen bebizonyított tény, hogy az öngyilkos nem rendelkezik azzal az észbeli józansággal, amelyre szükségünk van a mindennapi élet forgatagában, hanem a külső körülmények behatása folytán ráborul az agyára valami köd s ő nem ura többé tetteinek. Szándoról írja levelezőnk, hogy Hermann Mihály szanádi adminisztrátor, ki hosszabb ideig működött Nagybecskereken is mint segédlelkész, tegnap hajnalban fűbe lőtte magát és néhány pernyi szenvedés után meghalt. A megboldogultat mindenki szerette, mert jóra való, derék ember volt, valóságos apja népének, a mely teljes bizalommal csüggött rajta, csak hogy neki is volt szenvedélye s ha megivott egy pohár bort, nem tudott magáról. Szilveszter estéjén például a tulságos sok ital miatt, hálaadéskor elesett az oltár előtt. A hívők ennek folytán sürgőnyileg jelentették fel a püspöknek, aki azonnal felfüggesztette állásától. Beszélnek a községben olyas félért is, hogy a templom pénztára nincs egészen rendben, ez azonban legalább is valószínűtlen.

— **Szociális mozgalmak.** Ez az esztendő nagyon kedvez a szocializmusnak, nincsen kenyér s a szegény nép mihez szegődjön máshoz, mint a remény és az ígérgetésekhez, s mivel hogy ezekkel a jó tulajdonságokkal a szociális eszmék meg vannak áldva, hát ugyancsak sűrűn követik egymást a szociális mozgalmak. Nagy Szent-Miklóson vasárnap délután gyűlést tartottak s zeneszóval járták be a sziget városrészt s a uemétvárost; helyiségül egy egész házat béreltek ki, a hol a toborzott hívek gyűléseztek. Az előre bejelentett gyűlésen Hadfy főbíró és négy csendőr volt jelen. Baj nem történt. — Csánádon azonban hétfőn formális ribillió tört ki és ugyancsak mozgósítani kellett a környék csendőrségét a szociális lázadás elfojtására. Már multkor előre figyelmeztette levelezőnk a hatóságot, hogy kár gyűlést betiltani, mert ha nyíltan nem, titokban szitják az elégedetlenséget, mi annál rosszabb. A megérkezett csendőrség helyreállította a rendet.

— **A sztaresovai cigányok.** Levelezőnk írja: „Mit akarnak a mi cigányaink? ... Ez az a kérdés, a mely már hetek óta izgalomban tartja Sztarsova község közönséget, mert ha még a cigány is valami jobb után áhitozik, akkor bezzeg csakugyan szomorú idők járhatnak mifelénk. S nem is néztük mi őket télenül. Minden követ megmozdítottunk, figyelemmel kísérve mozdulataikat, csak hogy óhajukat, mely lelküket nyomja, megtudjuk, de fáradságunk hiába volt, semmi eredményre nem vezetett. S ha tudakoztunk is bajuk felől, azt közöltek senki egy árva szóval sem árulta volna el. Csak annyit láttunk, hogy valami kiesztelt fufangon nem egyeznek meg, hogy folyton ütök, verik egymást és hogy bunkós bottal, véres fejjel kergetőznek kunyhóik körül. Így tartott eme mulatságuk napról-napra egészen tegnapig, a mikor már az előjáróság türelme is kifogyott. Rögtön odahivatták a csendőröket, a kik az egy pár hét előtt, mindenfelől ide sereglett cigányságot — számszerint voltak vagy 200-an — gunyhósátul, sátorostul s velük együtt községünkbe költöztek. El is mentek egészen Pancsováig, de mihelyt beesteledett, felszedték sátorfaikat s reggel alig pitymallott, már ismét teljes számban itt láttuk őket községünkben. Ma azonban, midőn a csendőrök őket ismétellen fölkeresték, váratlan fordulat állott be, amennyiben féltve őrzött titkuk kitudódott, illetve az eddigi nagy lármájuk célja. S ez, miután ez a szűk esztendő némileg rájuk néve is rossz hatással van, ők ebben az évben iskolába óhajtanak menni s ügyvédek akarnak lenni, mert a legöregebbik dadé őszintén mondott véleménye szerint: „mink is jól tudunk — hazasni.“

— **A jószívű cigányprimás.** A Mojsze primás hogy jó ember, meg hogy a bandája is jó, sokan tudják Pancsován. Most egy újabb és szép tetteről emlékezzünk meg szivesen. A népkönyha mulatságára muzikaszó kellett. Jön a Mojsze primás is, megkérdi tőle Jablonszky Miklós főbíró, a népkönyha egyesület elnöke, mi lesz a muzikaszó az ára? Feleli rá Mojsze primás csendesesen: „a szegény gyerekeknek haddigilink ingyen!“

Inség Torontálmegeben.

Nagybecskerek, január 19.

A központi inségeseket segélyző bizottsághoz befolytak a következő adományok:

Ifj. Makk József Rózsahegy gyűjtőívén, 20 frt, Végszentmihály községe 5 frt, Sándorfalva községe 2 frt, Szöllősy Lajos Billéd, gyűjtőívén 3 frt 50 kr. Szt. Péter község előjárósága 5 forint.

Szávics Gerő antalfalvai főszolgabíró gyűjtőívén: Szávics Gerő 5 frt, dr. Pejov Lipót 5 frt, Ambrózi Sándor, Knoez Hugó, dr. Oláh Béla, Gergelyi László, Paulinyi Sámuel, olvashatlan csendőrfőhadnagy, Singer Hugó, Hász Mór 1—1 frt, Groski Szilárd, Gruics Béla 50—50 kr. Halász Ernő, dr. Fischer Miksa 2—2 frt.

Stassik János n. párdányi jegyző gyűjtőívén: Hertelendy Imre és családja, Petrovics János, Stassik János 2—2 frt, Gill Miklós, Öhl Domonkos, dr. Politzer Tivadar 1—1 frt, Weismüller Henrik 90 kr, Loch János, Schneider József, Stassik Anna, Szladek, Werth, Klein, Neurohr Péter, Funk Henrik, Bogdanovics Mária, Leitheim József, Hemen Antal 50—50 kr, Hoffmann Gusztáv 30 kr, Hermann János, Figura, Schwartz János, özv. Stassik János, N. N. 20—20 kr, Kapusy Pál 10 kr.

Kroglóth József kis-özi jegyző gyűjtőívén: Kis-Öz községe 5 frt, Kroglóth József 1 frt, Römer Kristóf, Heuser Konrád, Gerber Miklós, Kroglóth Sebestyén, Guth János, Schmidt Ferenc, Römer Miklós, Fögel János 20—20 kr, Weisz György 15 kr.

Szávics Szilárd basahidi jegyző gyűjtőívén: Basahid község 10 frt, Szávics Szilárd, dr. Róth 1—1 frt, Constantin József 50 kr.

Holstein Ede klekki közs. jegyző gyűjtőívén: Klek községe 5 frt, Dugics Miklós 50 kr, Tell József 20 kr, Heller Ferenc 1 frt, Holstein Ede 1 frt, Pecner Konrád 50 kr, Steier Péter 50 kr, Jaksics Tamás 20 kr, Swenlein Miklós 1 frt, Arnold József 30 kr, Jaksics Ádám 1 frt, Udvardy Antonia 1 frt, Remillong József 50 kr, Grósz Anna 20 kr.

Jäger Sebestyén kis-özi plébános gyűjtőívén: özv. Stipetics Mihályné, kis-özi takarékpénztár 5—5 frt, Jäger plébános 2 frt, Vogel János, Vogel Antal, Ebinger Frigyes, Kroglóth Mátyás, Jantze Mátyás 1—1 frt, Schmidt János, Römer János, Schüpfer János 50—50 kr., Czigner János 20 kr.

„Országos Hírlap“ gyűjtőívén: dr. Dellmanics alispán 20 frt, Návay Lajos Makó 10 frt, Ottani műkedvelői előadás jövedelméből 5 frt.

Klein Bernát nagybecskereki kereskedő gyűjtőívén: Klein Bernát 5 frt, N. N., N. N., Klein Hermann, Reisz Mihály, N. N., Langea Adolf, Kanizsa Lipót, Klein Iszó, Ekstein Hermann, Jónász Bertalan, Szöllás Ede, Andel Károly, Sajóviz Soma, Bencze, dr. Menczer, Schlesinger Sándor, Stern H., Strasser Jakab, Potye Lajos, Olvashatlan 1—1 frt.

Lászlófy János ó-bessenyői községi jegyző gyűjtőívén befolyt 42 frt, dr. Wertheim Jakab beodrai orvos 5 frt.

Összesen	234 frt 05 kr.
hozzáadva az eddig befolyt	11196 frt 90 kr.
Összesen	11431 frt 04 kr.
ebből kiadás	4685 frt — kr.
Marad	6446 frt 04 kr.

Nagyszentmiklósról írja levelezőnk: Az itteni főszolgabírónál a héten egy bolgártelepi lakosokból álló küldöttség járt segélyt kérni, mert a mint mondják, ha nem segítenek rajtuk, éhen vesznek. A főszolgabíró megnyugtatta őket, hogy lehetőleg lépéseket tesz segélyezésükért. A nagyszentmiklósi járás több községében is — hol pedig azt hittük nem lesz nyomor — kezd felütni fejét a nincsetlenség, sok helyütt fogytán van a kenyér.

Színház

— **Peterdiék Nagyikindán.** Peterdiék bemutató előadásáról a következőkben emlékezik meg a Nagyikindán megjelenő „Torontáli Hírlap“: Rég nem nyitott színtársulat városunkban bérletet oly kedvezőtlen auspiciumok alatt, mint a Peterdy társulata. A bálak saionja kimeríti a mi közönségünket, melynek áldozatképességét nagyban csökkenteti az a körülmény, hogy minden egyes nyilvános aktusnak mindig csak egy és ugyanazon közönsége van, amely pedig javarészt hivatalnokokból és latinerekből rekrutálódik s így nem nagyon rendelkezik annyi eszközzel, hogy ereje ki ne merülne. A másik szerencsétlen tényező azon nem ép kedvező hír, mely

Peterdyt a Lugos városával folytatott tárgyalásai révén megelőzte. Gyöngének, sőt nagyon is gyöngének mondták társulatát s így a magyar közönség, — mely a mi hazai kulturánkat compromittálva látni nem akarja, kétszeresen is elkedvetlenedett. Aztán meg tudjuk, hogy a társulat nagy anyagi gondokkal küzdött Nagy-Becskereken és e gondjai alól még most sem szabadult fel, — ez a tudat pedig természetesen szintén lankasztja a publicum színházlátogatási kedvét. „Niobe“ nek a színrehozatala még segítette megerősíteni a kedvezőtlen véleményyt, mert az előadás nem valami briliáns volt. A szereplők kedv nélkül játszottak az üres ház előtt, Fűredi Jaki pedig jó színésznek látszik, s akitől sok jót vártunk, ép oly kevéssé tudta szerepét, mint társai és inkább a közönségre mint a játékra figyelt, az összszereplés vonatott, lanyha volt és Peterdynét (Niobe) kivéve, senki sem tetszett.

Törvénytörés

Az eleméri vérengzés.

Nagybecskerek, január 19.

A mult év június havában országos eseménynyé nőtte ki magát az eleméri vérengzés, mely négy emberéletet követelt áldozatul s a melynek folytatásától jogosan féltették az egész ország. A lázadás azonban ezzel véget ért s a nagybecskereki törvénytörés szándékos emberölés, továbbá hatóság és magánosok elleni erőszak bűntette miatt helyezte vád alá a következő eleméri lakosokat, elrendelve egytuttal a letartóztatásukat is: Hornyák Ráda, Pocsoki Pára, Petrov Steván, Krainov Andria, Raskov Láva, Bacicsin Bogolyub, Bacicsin Glisa, Czukity Cséda, Milenkov Milos és Hornyák Bogdán, továbbá a község biráját: Iszakov Misát és Milosov Miladint. Az eset előzményei a következők:

Ez előtt három évvel Sz. Elemér község képviselőtestületében annak birája: Iszakov Misa és Löwi Ignác nagybecskereki lakos között — ki özv. Dániel Augusztának, a miniszter édesanyjának 4000 holdnyi birtokát birja bérben — azon szóbeli megállapodás jött létre, hogy a község lakói a Löwi által bérelt terület után szabadon közlekedhetnek. Viszont Löwi is jogosítva lesz, hogy terhes szekereit és gazdasági gépeit a községi legelőkön vitesse keresztül. Ezt a jogot úgy a bérlő, mint a lakosság háboríthatatlan gyakorolta egészen a mult év tavaszáig, sőt annyira ment köztük a jó viszony, hogy Löwi alkalmazta is az elemérieket.

A tavasszal azonban Löwi minden indoklás nélkül megtiltotta a lakosoknak, hogy a földjein járjanak keresztül, egyben elzáratta az összes tanyák átjáróit. Minthogy így a közös megállapodástól önkényüleg visszalépett, sőt mivel a szerb-elemériek követeléseit tulmagasnak mondva, munkát sem adott nekik, a békés viszony közöttük megszűnt és gyűlölködni kezdtek.

Ennek következménye lett aztán az, hogy midőn a mult év június 9 én Löwi gazdasági ispánja arra kérte Iszakov birót, engedné meg a rendes utakon levő nagy sár miatt Löwi cséplőgépeit a községi legelőn keresztül szállítani, Iszakov kijelentette, hogy ezt a kérelmet nem teljesíti.

Löwi most Dániel Ferenc központi főszolgabíróhoz fordult, s ez kiüzött Iszakovnak, hogy engedjék a gépeket keresztül. Iszakov visszautasított, hogy a rendeletet nem fogadatosíthatja, mert a legelőkön át nincs közlekedési út. Dániel ezért megbüntette a birót és személyesen utasította, hogy a gépek átszállítása iránt intézkedjék. Iszakov kénytelen-kelletlen neki fogott a parancs teljesítéséhez, de nem egyezett am bele a lakosság, mert megállította a gépeket s kifogta a lovakat.

Mikor ez tudomására jutott Dánielnek, felhívta a csendőrséget, hogy ránduljon ki a helyszínre s tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a gépek biztosítási kísérettel a helyszínre jussanak.

Ennek folytán Walthern Ferenc őrsvezető és Agoston Béla csendőr Elemérre utaztak, ott azonban már óriási népesödület állott előttük. Minthogy pedig a szétoszlásra szóló felhívásuk eredménytelenül hangzott el, a két csendőr a községi biróval együtt visszatért a község házához s onnan elfogatot küldtek a közeli tanyán tartózkodó Dudás és Kalló csendőrökért, egyidejűleg az őrsvezető a nagybecskereki szárnyparancsnokságtól táviratilag négy csendőr kivénylését kérte.

Ezek négyen azután kimentek a helyszínre és felszólították a népet, hogy engedje átszállítani a gépet. Zűrzavaros lármá támadt erre s valamennyien azt kiabálták, hogy akár élnek, akár halnak, a gépeket nem szállítja Löwi a legelőn keresztül. A csendőrök a makacszkodásra ismét visszatértek a község házára azzal a gondolattal, hogy megvárják a Nagybecskerekéről érkező segítséget, az őrsvezető azonban később mégis meggondolta a dolgot s attól tartva, hogy később nagyobb lesz az embertömeg, újból ki vezényelte az embereit. Walther és Agoston elől haladtak Löwi kocsiján, utánuk jöttek Kalló és Dudás a községi bíróval.

Közülből 600 főnyi embertömeg állta hirtelen útját, mire az őrsvezető felszólította a népet, hogy oszoljon szét és engedje a gépet tovább szállítani, különben a hatósági rendeletet fegyverrel lesz kénytelen végrehajtani.

A megyei szocialisták egyik levereőbb szája vezére. Milosev Miladin azonban, ki utközben felkapaszkodott a csendőrök kocsijára s ott gyanus beszélgetést folytatott a bíróval, a miért a csendőrök lekergették, — már akkor a helyszínre érkezett s nagy hangon kijelentette, hogy a gépeket még életük árán sem engedik a községi legelőn átszállítani. A nép helyeslő mormogása követte szavait.

A csendőrök most kocsijaikon ülve közrefogták a cséplőgépet, de nem juthattak vele messzire, mert az egyre izgatottabbá váló tömeg kifogta előle az ökröket s egyszerre elkerülték a botok, ásók, kapák. A csendőrök újból felszólítása után Iszakov bírósálla a kocsirol és a nép közé vegyülve biztatta őket, hogy ne engedjenek, mert hiszen a csendőröknek ugy sem szabad löni. Azután újból felült a kocsiira.

Látván az őrsvezető, hogy a nép figyelembe sem veszi azon többszöri felszólítását, mely a fegyverhasználati jogára vonatkozott, azután pedig veszélyben forog az ő testi épségük is, a menyiben az emberek már megragadták lovának gyeplőjét s a kereket is ki akarták szedni, hogy a kocsit felfordítsák, — tüzet vezényelt. A csendőrök mind a négyen két-két oldal irányában löttek, a következő pillanatban azonban már lerántotta a bestiális nép Walthernt és Agoston s ásókkal, baltákkal kezdte ütni. Walthernek volt még annyi ereje, hogy föl tápáskodott s futni kezdett, de az elemérik nyomon követték s addig verték, a míg élet volt benne. Nem járt jobban Agoston sem.

Mikor Kalló és Dudás látták, hogy szerencsétlen társaikat miképpen mészárolja a nép, bemenekültek egy házba. Az özvegyasszony kunyhóját erre formális ostrom alá vette a nép s a csendőrök csak úgy mentették meg életüket, hogy özv. Czukity Márkóné tévutra vezette a fenevadakat. A csendőrök golyói Adamov Rádát és Birkenhauer Miklóst ölték meg.

Az orvosi szakértők véleménye szerint a csendőrök halálát agyrongcsolás okozta.

A vizsgálat adataiból kitűnik az is, hogy az esemény lefolyása után a megölt őrsvezető mellett Agoston csendőr fegyverét összetörve találták, az őrsvezető fegyvere és szuronya pedig eltűnt.

Milosev Miladin vallomása szerint még mielőtt a nép kiment volna a helyszínre, Iszakov bírósálla többeknek azt mondta:

— En községi bírósálla vagyok, veletek nem tarthatok, de ti ne engedjétek meg a gépek átszállítását.

Ugyancsak Milosev előtt jelentette ki, mikor a csendőrök ezt lekergették a kocsirol:

— A mit mondtam, megmondtam. Hornyák Ráda állítása szerint ez pedig arra vonatkozott, hogy a bírósálla kijelentette a nép előtt, mikép utasítást kapott ugyan a főbírótól a gépek átszállítására, de ha a többség nem engedte ezt meg, ő is a nép pártjára áll.

A gyilkosságban részt vettek az elöl megnevezettek mind, különösen azonban Hornyák Ráda és Petrov Steván. Az első egyike volt azoknak, kik a csendőröket lerántották a kocsirol. Ő maga huzta az őrsvezetőt puskájánál fogva a földre, azután kicsavarta Agoston kezéből a fegyvert s azzal fejbe verte Walthernt. Mikor pedig az őrsvezető tovább futott Hornyák Ráda üldözte s verte addig, a míg meghalt. Azután átszaladt Agoston csendőrhöz, ki már levereve hevert a földön s addig ütötte ezt is, míg a fegyver darabokra tört. Mikor az őrsvezető már kiadta lelkét, ő vonszolta tovább a földön, s a szuronyával néhányszor megdöfte az oldalát.

Holnap, január hó 20 án kezd meg a szenzációs bűntényben a nagybecskereki királyi törvényszék a végtárgyalást, a mely előreláthatólag tíz napot vesz igénybe. A tárgyalás iránt óriási az érdeklődés s a hallgatóság közt csak csekély számban oszlanak ki jegyeket, mivel a sok vádlott, védő és tanu amugy is teljesen elfoglalja a szűk helyiséget.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 19.)

Budapest, január 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén választotta meg tisztviselőit. Alelnökök lettek: Berzeviczy Albert és Láng Lajos, háznagy Csávossy Béla maradt s a jegyzők is a régiek.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, január 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból telegrafálják, hogy Bordeauxban és Montpellierben nagyobb szabású antiszemita tüntetések folytak le. A Dreyfus-párt ellenségei szombatra meetinget hívtak egybe, a melyen megbeszéltek a vasárnapra tervezett tüntetés részleteit. A szocialista képviselők kiáltványban óvják a népet az antisemitáktól.

A tőzsdéről.

Budapest, jan. 19. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat lanyha, a malmok tartózkodnak, napi forgalom 9.000 mm., az árak 5 krral estek. Kötetett:

Rozs tavaszra	9:32— 9:33
Buza márcz.-április	11:81—11:82
Tengeri május-junius	5:18— 5:19
Zab	6:28— 6:30

Hirdetések.

Üzlet eladás

Egy régi jó hirben levő
vegyes kereskedés
más vállalkozások miatt azonnal
eladó.

86-1.1

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Árlejtési hirdetmény.

Szt.-Péter községben törvényhatóságilag jóváhagyott terv szerint egy iskolai tanterem felépítése céljából árlejtés hirdetünk.

Az írásbeli versenyajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés megtartására határidőül, 1898. jan. 30-ik napjának d. e. 9 órája Szt.-Péter községi iskola épületében kitűzetik.

Pályázni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 232 frt 67 krt készpénzben vagy óvadékképes papirokban, az árverés előtt Szt.-Péter községi iskolaszék pénztáránál letenni, az írásbeli ajánlattevők pedig tartoznak a megállapított óvadékot ajánlataikhoz mellékelni s ezenkívül arról szabályszerű nyilatkozatot csatolni, hogy a feltételeket ismerik, mert e nélkül ajánlataik figyelembe nem vétetnek.

A községi iskolaszék fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül a tett ajánlatokra, a pályázók közül szabadon választhat.

A feltételek Szt.-Péter közs. iskolaszéki jegyzőnél naponkint a hivatalos idő alatt megtekinthetők.

Szt.-Péter közs. iskolaszéke.

87-1.1

1653. szám 1897.

88-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. törvényszék 1897. évi 5044. számú végzése következtében Marianowich János ügyvéd által képviselt lajosfalvai takarékpénztár javára Nebrgics Péra és Urosevics Emanuel ellen 510 frt s jár. erejéig 1897. évi június hó 21 én foganatosított kielégítés végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 393 frtra becsült ló, kocsis, szobabutorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az antalfalvai kir. járásbíró 13862/1897. számú végzése folytán 510 forint tőkekövetelés és bíróság már megállapított költségek erejéig Jarkovácson Urosevics Emanuel leendő eszközlésére 1898. évi január hó 22-ik napjának delutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Antalfalván, 1897. évi december hó 28. napján.

Gresky Szilárd,
kir. bír. végrehajtó.

Meghívó.

A felszámolás alatt álló „Nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság”

II. közgyűlését

1898. évi február hó 7-én d. u. 4 órakor a főispáni kisteremben tartja, melyre a felszámoló bizottság a részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. A társaság feloszlása iránti intézkedés.
2. Két jegyzőkönyv hitelesítő megválasztása.

84-2.2

Rónay,
elnök.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy képviselők által részt venni kívánnak, tartoznak teljesen befizetett részvényeiket legkésőbb 1898. január hó 31-ig Torontál vármegyei házipénztáránál vagy a torontál vármegyei takarékpénztáránál vagy a torontál vármegyei hitelbanknál igazolvány ellenében letenni.

1875 1897. szám

Pancsovai főszolgabíróstól

Pályázati hirdetmény.

Az ujonan Barányos székhelyvel rendszerezített Barány és Borcsa községi körorvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással 600 frt évi fizetés, 120 frt lakbér, 20 kr nappali és 40 kr éjjeli látogatási díj élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a pancsovai járás főszolgabíróhoz folyó évi február hó 23-ig küldje be. A választás folyó évi február hó 24-én fog Barányos község házában meg-ejtetni.

Pancsován, 1898. évi január hó 13-án.

Jablonszky,
főszolgabíró.

80-2.2

A torontái helyi érdekű vasutak alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete mint szövetkezet.

200. szám.

Meghívó.

A torontái h. érdekű vasutak alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete mint szövetkezet

t. üzletrészesei

az 1898. évi február hó 6-án délelőtt 11 órakor

a vasuti üzletigazgatóság forgalmi osztálya hivatalos helyiségében tartandó

első rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Igazgatósági jelentés az 1897. évi üzleteredményről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az évi mérleg megvizsgálása s ennek eredményéhez képest az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény feletti határozathozatal.
4. Felügyelő-bizottsági 2 rendes és 3 póttag és könyvelő megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Kelt Nagybecskereken, 1898. évi január 18-án

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

18. §. A közgyűlésen személyesen részt nem vevő tagoknak jogában áll részvényeik után megszabott szavazatukat más egyleti tagra átruházni.

A szövetkezet tagjai a közgyűlésen 1—2 részvény után egy, 3—4 részvény után két, 5 és ennél több részvény után 3 szavazattal bírnak; megjegyeztetik azonban, hogy egy egyleti tag saját, valamint a reája átruházott szavazatokkal együtt 20 szavazatnál többet nem gyakorolhat.

A képviselésre nyert szavazatok iránt azonban írásbeli meghatalmazással kell bírni.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

A torontái helyi érdekű vasutak alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete mint szövetkezet.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

1. Pénztári készlet	416.77		1. Üzletrész-befizetések	1607.—
2. Törlesztéses kölcsönök	11751.11		2. Tartalékalap	182.85
3. Rövid kölcsönök	85.—		3. Külön tartalékalap	134.18
4. Előlegek	1800.—		4. T. h. é. v. nyugdíjintézet	11752.01 13676.04
5. Gvtümlöcsözölög elhelyezett tőkék	14.65 14067.53		Egvenleg mint nyereség	391.49
	frt 14067.53			frt 14067.53

VESZTESÉG.

Nyereség- és veszteség-számla.

NYERESÉG.

1. Nyomatványoknál	20.50		1. Törlesztéses kölcsönök kamatja	361.70
2. Tőkekamatok	251.71	272.21	2. Rövid kölcsönök kamatja	4.41
Egvenleg mint nyereség		391.49	3. Előlegek kamatja	88.69
		frt 663.70	4. Kezelési illetékek	203.90 663.70
				frt 663.70

Nagybecskerek, 1897. december 31-én.

A könyvelésért:

Pivány.

A torontái helyi érdekű vasutak alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete mint szövetkezet igazgatósága:

Hajda. Hornitzek. Kék. Réczey. Schölnaszt. Lowieser. Horváth Lajos.

Jelen mérleget és nyereség- és veszteség-számlát az összes fő- és mellékkönyvekkel tételről-tételre összehasonlítottuk s azokat helyesnek s a könyvekkel megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság.

Bánfalvy Ede.

Gróf Bethlen,

Hartl.

elnök.

85-1.1